

❖ عنوان درس: فقر و نابرابری های اجتماعی

استاد: صدیقه پیری

❖ اهداف درس:

- ✓ شناخت مفاهیم مرتبط با فقر و انواع نابرابری ها.
- ✓ مشارکت فعال، افزایش مهارت رهبری و مهارت های ارتباطی.
- ✓ یادگیری مفاهیم، تئوری ها و موضوعات مهم نابرابری ها و شاخص های آن.
- ✓ افزایش دانش و مهارت انتقادی و تحلیلی در باب قشرها و نابرابری ها و فقر در لایه های مختلف و مفهوم پردازی درباره آن.
- ✓ فهم تحلیل طبقاتی و غیرطبقاتی نابرابری.
- ✓ فهم بهتر از مسائل مرتبط با نابرابری ها و بینش انتقادی مرتبط با مطالعه ادبیات، رمان و فیلم شناخته شده در این عرصه.

❖ جدول زمان بندی شرح درس:

شماره جلسه	تاریخ برگزاری	موضوع مورد بحث	تکلیف دانشجوی	منبع مورد مطالعه (با ذکر شماره صفحات)
۱	۱۴۰۳/۶/۲۵	طرح درس، بیان اهداف درس، معرفی، موضوعات مورد بحث، شرح وظایف دانشجو	-	-
۲	۱۴۰۳/۷/۸	تعریف مفاهیم و ابزارهای مفهومی مرتبط با قشرها و نابرابری ها (۱): طبقه؛ قشربندی اجتماعی - ویژگی قشربندی - جلوه های نابرابری یا منابع قشرساز (منابع مالی، دارایی، ثروت - پرستیز - منزلت - پایگاه شغلی - قدرت - منابع فرهنگی - منابع انتسابی) فرصت های زندگی -	مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	۲۱-۳۱ جامعه شناسی قشربندی و نابرابری های اجتماعی ملوین تامین فصل اول کتاب اقتصاد و جامعه وبر ۲۲۶-۲۴ توسعه و نابرابری زاهدی ۳۹-۵۵ جامعه شناسی طبقات در ایران کاری و ابراهیم نیا
۳	۱۴۰۳/۷/۱۵	فقر: تعاریف فقر مطلق نسبی فقر چند بعدی تفاوت نگاه علوم اجتماعی به فقر با علوم اقتصادی	مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	اولویت بخشی به فقرا از رابرت چمبرز فصل مفهوم سازی فقر و نابرابری روی کانبر
۴	۱۴۰۳/۷/۲۲	کاستی های نگاه صرفا در آمدی به فقر رویکردهای نظری به فقر و طرد اجتماعی	مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	اولویت بخشی به فقرا از رابرت چمبرز فصل مفهوم سازی فقر و نابرابری روی کانبر
۵	۱۴۰۳/۷/۲۹	توانمندسازی و فقر زدایی	مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	فصول کتاب توانمندسازی و فقر نارایان
۶	۱۴۰۳/۸/۶	(رویکردهای غیرطبقاتی نابرابری) ۱. نابرابری نژادی: تعریف مساله - تعریف نژاد - تعریف اقلیت - اکثریت - الگوی تعامل اقلیت، اکثریت - تبعیض نژادی تحلیل نظری بحث: ساختاری - کار کردی؛ تعامل نمادین؛ تضاد اجتماعی	مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال تحلیل فیلم get out	۱۸۹-۲۴۰ جامعه شناسی گیدنز ۷۱-۱۱۸ مسائل اجتماعی مشونیس ۱۲۸-۱۸۸ مسائل اجتماعی مشونیس مقاله هویت های قدیم، هویت های جدید حال، ترجمه شهریار وقفی پور، ارغنون کتاب نژادگرایی از فرانسوادوفونتنت
۷	۱۴۰۳/۸/۱۳	(رویکردهای غیرطبقاتی نابرابری) ۲. نابرابری قومی:	مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	۱۸۹-۲۴۰ جامعه شناسی گیدنز ۱۲۸-۱۸۸ مسائل اجتماعی مشونیس

جامعه‌شناسی طبقات در ایران کاری و ابراهیم نیا ۳۹-۵۵ از نابرابری تا شکاف، ملاحظاتی درباره مفهوم شکاف اجتماعی و اثر حاضر ۳ تا ۴۱ محمد روزخوش		تعریف مساله- تعریف قومیت-مهاجرت- آوارگی جهانی- شکاف اجتماعی- پيامدهای نابرابری قومی- نسل کشی		
۱۳۳-۱۸۸ جامعه‌شناسی گیدنز ۱۸۹-۲۴۵ مسائل اجتماعی مشونیس	ارائه دانشجویی- مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	(رویکردهای غیر طبقاتی نابرابری) ۳ نابرابری جنسیتی: تعریف جنس و جنسیت- پدرسالاری- تبعیض جنسی- جنسیت و خانواده، کار، رسانه- قشر بندی جنسیتی- تحلیل نظری بحث: ساختاری- کار کردی؛ تعامل نمادین؛ تضاد اجتماعی	۱۴۰۳/۸/۲۰	۸
۱۳۳-۱۸۸ جامعه‌شناسی گیدنز ۱۸۹-۲۴۵ مسائل اجتماعی مشونیس	ارائه دانشجویی- مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	(رویکردهای غیر طبقاتی نابرابری) ۳ نابرابری جنسیتی: تعریف جنس و جنسیت- پدرسالاری- تبعیض جنسی- جنسیت و خانواده، کار، رسانه- قشر بندی جنسیتی- تحلیل نظری بحث: ساختاری- کار کردی؛ تعامل نمادین؛ تضاد اجتماعی	۱۴۰۳/۸/۲۷	۹
۷۱-۱۱۸ مسائل اجتماعی مشونیس ۶۵-۷۶ طبقه و قشر بندی اجتماعی کرامپتون رویکردهایی به تحلیل طبقاتی اریک الین رایت و دیگران،	ارائه دانشجویی- مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	(رویکردهای طبقاتی نابرابری) ۱ مارکس: مفهوم کار، نیروی کار آزاد، طبقه، نظام سرمایه‌داری، شرایط ایده آل کار، بهره- کشی، سود و منافع طبقاتی، کردار طبقاتی، مناسبات تولید و مبارزه طبقاتی	۱۴۰۳/۹/۴	۱۰
	ارائه دانشجویی	امتحان میان ترم	۱۴۰۳/۹/۱۱	۱۱
۷۱-۱۱۸ مسائل اجتماعی مشونیس ۶۵-۷۶ طبقه و قشر بندی اجتماعی کرامپتون رویکردهایی به تحلیل طبقاتی اریک الین رایت و دیگران،	ارائه دانشجویی- مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	(رویکردهای طبقاتی نابرابری) ۱ مارکس: مفهوم کار، نیروی کار آزاد، طبقه، نظام سرمایه‌داری، شرایط ایده آل کار، بهره- کشی، سود و منافع طبقاتی، کردار طبقاتی، مناسبات تولید و مبارزه طبقاتی	۱۴۰۳/۹/۱۸	۱۲
مقاله ابادری، یوسف و حسن چاوشیان (۱۳۸۱) از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی ۳۷۰-۳۷۷ ماکس وبر و نظریه سیاست مدرن بیتهم ۱۹۹-۲۰۶ توسعه و نابرابری زاهدی فصل دوم کتاب اقتصاد و جامعه وبر	ارائه دانشجویی- مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	(رویکردهای طبقاتی نابرابری) اوپر: طبقه و نابرابری تفاوت سنت وبری با سنت مارکسی	۱۴۰۳/۹/۲۵	۱۳
مقاله ابادری، یوسف و حسن چاوشیان (۱۳۸۱) از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی ۳۷۰-۳۷۷ ماکس وبر و نظریه سیاست مدرن بیتهم ۱۹۹-۲۰۶ توسعه و نابرابری زاهدی فصل دوم کتاب اقتصاد و جامعه وبر	ارائه دانشجویی- مطالعه منابع، آمادگی برای پاسخگویی و مشارکت فعال	(رویکردهای طبقاتی نابرابری) اوپر: طبقه و نابرابری تفاوت سنت وبری با سنت مارکسی	۱۴۰۳/۱۰/۲	۱۵

۱۶	۱۴۰۳/۱۰/۹	بحث و نتیجه گیری	ارائه دانشجویی
----	-----------	------------------	----------------

*** زمان و منبع امتحان نیمسال: ۱۴۰۳/۹/۱۱**

مباحث مطرح شده در کلاس شامل:

۱. فصول مشخص شده از کتاب جامعه‌شناسی فقر و نابرابری از دیوید گروسگی، راوی کانبر ترجمه هوشنگ نایی (الف) فصل مفهوم سازی فقر و نابرابری (ب) فصل نژاد طبقه و بازار
 ۲. فصول مشخص شده کتاب توانمندسازی فقرا و کاهش فقر (توسعه بازارهای حامی / آی سی تی و توانمندسازی)
۲. جزوه کلاسی

*** زمان و منبع امتحان پایانی**

۱. مباحث مطرح شده در کلاس و مقاله
۲. فصل وابستگی و دین اجتماعی از کتاب جامعه‌شناسی فقر و نابرابری از دیوید گروسگی، راوی کانبر ترجمه هوشنگ نایی

شرح تفصیلی وظایف دانشجو برای درس:

- ❖ حضور و مشارکت فعال در کلاس. دانشجو موظف است نسبت به مطالعه مباحث جلسه آتی اقدام کند تا فعالانه در کلاس حضور یابد.
- ❖ همه دانشجویان مسئولیت دارند نسبت به مطالعه رمان‌های معرفی شده (یا سایر آیتیم‌های انتخابی طبق جدول زیر) و تحلیل پردازی مفهومی آن (که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود) اقدام کنند. دانشجویان باید تا دو هفته بعد از برگزاری اولین جلسه کلاس، موضوع کلاسی خود را نهایی کنند. ارائه‌ها از جلسه ششم و معمولاً در زمان پایانی هر کلاس، شروع خواهند شد.
- ❖ در مورد چگونگی ارائه و مطالعه رمان‌ها و کارنوشت کلاسی، در کلاس صحبت خواهد شد.
- ❖ دانشجو یا دانشجویان حتماً باید کل رمان را مطالعه کرده و با دیدی تحلیلی به صورت شفاف آن را نهایتاً بین ۱۵ تا ۲۰ دقیقه ارائه دهند. ارائه‌دهندگان باید با تسلط کامل بر موضوع به صورت مشارکتی به سوالات دانشجویان پاسخ دهند.
- ❖ تحویل کارنوشت خلاصه تحلیلی از رمان مورد مطالعه (بین ۱۰ تا ۱۵ صفحه) تا روز امتحان پایان ترم الزامی است.

❖ بودجه‌بندی نمره

ردیف	آیتیم	نمره
۰.۱	نمره امتحانی میان ترم	۷ نمره
۰.۲	ارائه کلاسی و تحویل کارنوشت از رمان‌های حوزه نابرابری تحلیل اجتماعی عکس (فیلم) با تم قشربندی، گروه‌ها یا نابرابری بیان تجربه زیسته مرتبط با حوزه نابرابری	از ۰ تا ۶ نمره
۰.۳	نمره امتحانی پایان ترم	۷ نمره

❖ منابع اصلی مورد مطالعه در کلاس

کتاب جامعه‌شناسی فقر و نابرابری از دیوید گروسکی، راوی کانبر ترجمه هوشنگ ناییبی

کتاب توانمندسازی فقرا و کاهش فقر دنیا نارایان

منابع فرعی مورد مطالعه در کلاس

- ❖ ابادری، یوسف و حسن چاوشیان (۱۳۸۱) از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی: رویکردهای نوین در تحلیل هویت اجتماعی، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۰، تهران.
- ❖ ادیبی، حسین، (۱۳۵۴)، جامعه‌شناسی طبقات اجتماعی، انتشارات دانشکده علوم اجتماعی و تعاون، تهران، چاپ اول.
- ❖ اریک الین رایت و دیگران، رویکردهایی به تحلیل طبقاتی (۱۳۹۵) یوسف صفاری، لاهیتا
- ❖ اشرف، احمد و بنوعزیزی، احمد، (۱۳۸۷)، طبقات اجتماعی، دولت و انقلاب در ایران، ترجمه سهیلا ترابی فارسانی، چاپ اول، انتشارات نیلوفر.
- ❖ اینگلهارت، تحول فرهنگی در جوامع صنعتی، ترجمه مریم وتر
- ❖ آمارتیا سن؛ توسعه به مثابه آزادی، ترجمه محمدسعید ناییبی، نشر نی
- ❖ آنتونتی گیدنز، جامعه‌شناسی ویراست هفتم، ترجمه هوشنگ ناییبی،
- ❖ بحرانی، محمدحسین (۱۳۸۹)، طبقه متوسط و تحولات سیاسی در ایران معاصر (۱۳۸۰-۱۳۲۰)؛ پژوهشی در گفت‌مان‌های سیاسی قشرهای میانی ایران، تهران، انتشارات آگاه.
- ❖ بحرانی، محمدحسین، (۱۳۸۹)، طبقه متوسط و تحولات سیاسی در ایران معاصر (۱۳۲۰ - ۱۳۸۰)، چاپ دوم، تهران، انتشارات آگاه.
- ❖ بوردیو، تمایز، ترجمه حسن چاوشیان
- ❖ بهداد، سهراب و فرهاد نعمانی (۱۳۸۷)، طبقه و کار در ایران، ترجمه محمود متحد، تهران، انتشارات آگاه. (فایل پی دی اف در اختیار دانشجو قرار می‌گیرد)
- ❖
- ❖ تامین ملوین، (۱۳۷۳)، جامعه‌شناسی و قشربندی و نابرابری‌های اجتماعی، عبدالحسین نیک‌گهر، تهران، انتشارات توتیا.
- ❖
- ❖ لئونارد ریزمن و ماریانو اف. انگویتا (۱۳۸۳) جامعه‌شناسی و قشربندی و نابرابری‌های اجتماعی: کلاسیک مدرن، ترجمه محمدقلی پور
- ❖ خدابنده لو، سعید (۱۳۷۲)، جامعه‌شناسی قشرها و نابرابری‌های اجتماعی، جهاد دانشگاهی، مشهد.
- ❖ رزماری کرامپتون، طبقه و قشربندی اجتماعی، ترجمه هوشنگ ناییبی، نی
- ❖ ریزمن، دانگویتا، (۱۳۸۳)، جامعه‌شناسی قشرها و نابرابری‌های اجتماعی، ترجمه محمدقلی پور، انتشارات مرن‌دیز، مشهد. (فایل پی دی اف در اختیار دانشجو قرار می‌گیرد)
- ❖ زاهدی، محمد جواد، (۱۳۸۵) توسعه و نابرابری، انتشارات مازیار
- ❖ علی‌بابایی، یحیی، (۱۳۸۷)، قشربندی اجتماعی، انتشارات نور علم، تهران، چاپ اول.
- ❖ غلامعلی لوسانی، مسعود و همکاران، (۱۳۸۶)، «رابطه فعالیت تحصیلی، انگیزه پیشرفت، هوش هیجانی و متغیرهای بافتی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان»، مجله روانشناسی و علوم تربیتی، سال سی و هفتم، شماره ۱ صص ۹۹-۱۲۳
- ❖ گرب‌ادوارد. ج، (۱۳۸۳)، نابرابری اجتماعی (دیدگاه‌های نظریه پردازان کلاسیک و معاصر)، ترجمه محمدرضا سیاهپوش و احمدرضا غروی‌نژاد، چاپ دوم، تهران، نشر معاصر.
- ❖ گوئندر فرانک، آندره (۱۳۵۶)، پیشرفت و عقب‌ماندگی در جهان معاصر، ترجمه عبدالمعبود انصاری، نامه علوم اجتماعی، دوره ۲، شماره ۳، زمستان.
- ❖ لونیس، اسکار، (۱۳۵۳) فرهنگ فقر، ترجمه مهدی ثریا، نامه علوم اجتماعی، دوره ۱، شماره ۴.
- ❖ لهسانی‌زاده، عبدالعلی، (۱۳۷۴)، نابرابری و قشربندی اجتماعی، انتشارات دانشگاه شیراز، چاپ اول.
- ❖ لیست، مارتین، اس (۱۳۸۱)، جامعه‌شناسی قشرها و نابرابری‌های اجتماعی، ترجمه جواد افشار کهن، نشر نیکا.
- ❖ ماکس وبر، اقتصاد و جامعه، ترجمه عباس منوچهری و همکاران،
- ❖ محمد رضا کاری و حسین ابراهیم نیا، جامعه‌شناسی طبقات در ایران (شکاف‌ها و تضادها) انتشارات آثار فکر
- ❖ مدنی، سعید، ضرورت مبارزه با فقر و نابرابری در ایران، ۱۳۹۴، نشر آگاه
- ❖ مشونیس، جان، مسائل اجتماعی، ترجمه هوشنگ ناییبی، ۱۳۹۵ چاپ اول
- ❖ ملک، حسن، (۱۳۷۴)، جامعه‌شناسی قشرها و نابرابری‌های اجتماعی، انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ❖ ممتاز، فریده، (۱۳۸۳)، معرفی مفهوم طبقه از دیدگاه بوردیو، پژوهشنامه علوم انسانی، شماره (۴۲-۴۱)، بهار و تابستان ۱۳۸۳، صص ۱۶۰-۱۴۹.
- ❖ هالبواکس، موریس، (۱۳۶۹)، طرح روانشناسی طبقات اجتماعی، ترجمه دکتر محمدعلی کردان، انتشارات دانشگاه تهران.
- ❖ محمد روزخوش، از نابرابری تا شکاف؛ ملاحظاتی درباره شکاف اجتماعی و اثر حاضر (۱۳۹۸) کتاب شکاف‌های اجتماعی در ایران، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات (فایل پی دی اف فصل از کتاب در اختیار دانشجو قرار می‌گیرد)

❖ نژادگرایی (راسیسم) (۱۳۶۹) فرانسوادوفونتت، ترجمه حسین شهیدزاده، (فایل پی دی اف در اختیار دانشجو قرار می گیرد)
❖

منابع (رمان‌های حوزه ناپرابری) برای ارائه دانشجویان (منابع فرعی) (فایل پی دی اف اکثر متون زیر قابل دانلود است)

- خانه قانون زده دیکنز
- داستایوسکی، فنودور؛ بیچارگان
- ژرمینال/ امیل زولا/
- شاهزاده و گدا/ مارک تواین
- موش ها و آدم ها از جان اشتاین بک
- کشتن مرغ مقلد/ هارپر لی
- مادر/ ماکسیم گورگی
- رمان های سال های ابری علی اشرف درویشیان
- آبشوران علی اشرف درویشیان
- فصل نان/ علی اشرف درویشیان
- از ندارد تا دارا علی اشرف درویشیان
- شنل/ نیکلای گوگول/
- سرخ و سیاه اثر استاندال
- خوشه های خشم: جان اشتاین بک
- مرگ فروشنده (مرگ پبله ور): آرتور میلر
- بابا گوریو: بالزاک/
- آس و پاس ها در پاریس و لندن: جورج ارول/
- سفید لعنتی/ (گناه سیاهان چیست) از دیوید لیتون/
- کولی کنار آتش/ از منیر روانی پور
- هریت، بیچر استو. کلبه عمو تم،
- زندگی پشت و رو/ تاینها لای
- خاطرات یک دختر جوان / آنه فرانک
- روزگار سخت از چارلز دیکنز
- سرگذشت ندیمه/ مارگارت اتوود
- زیبا صدایم کن/ فرهاد حسن زاده/
- رسول پرویزی: شلوارهای وصله دار
- تنگسیر/ صادق چوبک
- جای خالی سلوچ، محمود دولت آبادی
- شازده احتجاب -هوشنگ گلشیری
- پابرهنه‌ها اثر زاهاریا استانکو،
- روزگار سخت از چارلز دیکنز/
- سور بز یا همان جشن بز نر نوشته ماریو بارگاس یوسا
- بارگاس یوسا، ماریو؛ جنگ آخرالزمان
- منصور یاقوتی/ چراغی بر فراز مادیان کوه
- شوهر آهو خانم اثر علی محمد افغانی
- گتسی بزراگ، فیتز جerald
- سمفونی مردگان/ عباس معروفی

❖ ایمیل مدرس: spiri.1365@gmail.com

